

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

_____ Марія ШПАК

Протокол № від 202_ р.

ПРОЄКТ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>А Освіта</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>А3 Початкова освіта</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>Початкова освіта</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2027 – 2028 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Початкова освіта» за спеціальністю АЗ Початкова освіта галузі знань А Освіта.

Розробник:

ОНИШКІВ Зіновій – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Початкова освіта
2	Спеціальність	А3 Початкова освіта
3	Галузь знань	А Освіта
4	Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
5	Форма навчання	Денна, заочна, дуальна
6	Статус дисципліни	Обов'язкова
7	Мова навчання	Українська
8	Курс	2
9	Семестр	3
10	Обсяг дисципліни в кредитах	9 кредити ЄКТС
11	Кількість змістових модулів	4
12	Загальна кількість годин	270 год.
13	Аудиторні заняття (год.)	
14	Лекції (год.)	
15	Практичні заняття (год.)	Денна форма – 180 год. Заочна форма – 180 год. Дуальна форма – 180 год
16	Самостійна робота (год.)	Денна форма – 90 год. Заочна форма – 90 год. Дуальна форма – 90 год
17	Вид ІНДЗ	
18	Форма підсумкового контролю	Диференційований залік

Частка годин аудиторних занять становить (%):

для денної форми навчання – 67;

для заочної форми навчання – 67;

для дуальної форми навчання – 67.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою педагогічної практики є вдосконалення у магістрів практично значущих умінь і навичок у проведенні освітньої і виховної роботи з учнями, розвиток у майбутніх вчителів професійних якостей і психологічних умінь. озброєння їх сучасними методами, формами та прийомами роботи в галузі їх майбутньої професії, формування у них позитивного ставлення до майбутньої професії.

3. Компетентності та результати навчання

Педагогічна практика передбачає формування у здобувачів таких компетентностей:

Шифр	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати дослідницькі та/або інноваційні задачі у сфері початкової освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 4. Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. СК 2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в професійній та науковій діяльності у сфері початкової освіти. СК 3. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього та наукового процесів у сфері початкової освіти. СК 4. Здатність створювати та застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової освіти, в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях. СК 5. Здатність до педагогічного партнерства в професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя. СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребує нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етнічної відповідальності. СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти. СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів. СК 9. Здатність аналізувати структуру та функції шкільних підручників, їх навчальний контент, усвідомлено обирати підручники й організовувати роботу молодших школярів із підручником. СК 10. Здатність створювати і впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі початкової освіти.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами освіти таких результатів навчання:

- ПРН 1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.
- ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.
- ПРН 3. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.
- ПРН 4. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.
- ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.
- ПРН 6. Об'єктивно оцінювати результати діяльності учнів та колективів у сфері початкової освіти, проводити педагогічну експертизу, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності.
- ПРН 7. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
- ПРН 8. Знати види інтеграції в навчанні, підходи до інтегрованого навчання учнів; застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів) під час підготовки і проведення навчальних занять.
- ПРН 9. Розробляти документацію щодо навчання, виховання та організаційно-методичної роботи вчителя початкової школи; аналізувати, узагальнювати і поширювати передовий педагогічний досвід; презентувати власний професійний досвід.
- ПРН 10. Здійснювати аналіз підручників для початкової школи та реалізувати інноваційні підходи до організації роботи учнів із підручником.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни «Технології навчання математичної освітньої галузі в початковій школі», «Технології навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі», «Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в початковій школі», Технології навчання технологічної та мистецької освітніх галузей у початковій школі», «Підручник для початкової школи: дидактико-методичний аспект», «Інновації в початковій освіті» є *пререквізитами* до освітнього компонента «Педагогічна практика».

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність

1. Участь у настановній та підсумковій конференціях з педагогічної практики.
2. Відвідування уроків у своєму та інших класах, участь у їх обговоренні.
3. Підготовка та проведення пробних та залікових уроків.
4. Підготовка до проведення позакласних заходів, їх проведення.
5. Відвідування позакласних заходів у своєму та інших класах.
6. Ознайомлення із календарним плануванням уроків у класі.
7. Індивідуальна навчальна робота з учнями (з ким конкретно, з якої теми).
8. Проведення самопідготовки в групі продовженого дня.
9. Виготовлення дидактичного матеріалу та наочних посібників.
10. Складання графіка проведення залікових уроків.
11. Захист педагогічної практики.

Змістовий модуль 2. Виховна діяльність

1. Підготовка та проведення виховних заходів.
2. Організація виховної роботи з учнями на перервах, у групі продовженого дня.
3. Ознайомлення із формами роботи вчителя з батьками учнів.
4. Виступ на батьківських зборах (тема).
5. Організація індивідуальної виховної роботи з учнями.
6. Організація виховної роботи в групі продовженого дня.

Змістовий модуль 3. Методична діяльність

1. Обговорення відвіданих у товаришів та вчителів школи уроків та виховних заходів.
2. Консультація у методистів з питань проведення уроків з навчальних предметів, виховних заходів.
3. Виготовлення наочних посібників та дидактичного матеріалу.
4. Опрацювання методичної літератури за власним планом.
8. Спостереження та аналіз роботи вихователя групи продовженого дня.

Змістовий модуль 4. Науково-дослідна робота

1. Ознайомлення з літературою з питань організації наукового дослідження.
2. Проведення системи діагностичної роботи з метою підготовки психолого-педагогічної характеристики на класний колектив.
3. Розробка та проведення експериментального дослідження з теми магістерської роботи.
4. Оформлення результатів експериментального дослідження.

5. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Педагогічна практика зі спеціальності АЗ Початкова освіта.

При оцінюванні педагогічної практики в цілому враховуються такі **показники**:

- організованість і дисциплінованість практиканта під час проходження педагогічної практики;
- ініціатива і творчість, виявлені в період проходження практики на різних ділянках роботи;
- якість навчальної роботи;
- якість виховної роботи з класом і окремими учнями;
- якість дослідної роботи, виконаної в ході педпрактики і оформленої у вигляді матеріалів курсової роботи;
- якість оформлення документації з педпрактики;
- своєчасність здачі документації.

«Відмінно» (Рівень А – 90-100 б.). Якість проходження педагогічної практики визначається як висока всіма методистами, які працювали із практикантом за місцем проходження практики, керівником практики та методистами з окремих навчальних предметів. Практикант одержав відмінні оцінки за всі модулі діяльності, передбачені програмою педпрактики, і проявив ініціативу, організованість, сумлінність на усіх ділянках роботи, завоював повагу і позитивну оцінку інших практикантів, методистів, керівництва навчального закладу; вчасно здав правильно оформлену документацію, виконав наукове дослідження з теми магістерської роботи.

«Добре»

(Рівень В – 85-89 б.) ставиться у тому випадку, коли освітня та науково-дослідна робота виконана на високому рівні (висока якість практики визнається викладачем педагогіки, керівником практики і методистами з окремих навчальних предметів; оцінюється не більше, ніж 25% четвірок за усі види роботи), якщо практикант проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний на усіх ділянках роботи, завоював повагу і виключно позитивну оцінку серед студентів і педагогічного колективу, методистів, керівників педпрактики; здав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав на високому рівні наукове дослідження з теми магістерської роботи.

(Рівень С – 75-84 б.). Цією оцінкою характеризується педагогічна практика у тому випадку, коли освітній процес і науково-дослідна робота організовані на достатньому методичному рівні (допускається не більше 25% «трійок» за усі виконані види роботи при загальній задовільній оцінці викладача педагогіки, методистів з інших навчальних предметів); практикант допустив деякі методичні помилки, але зміг їх з власної ініціативи самостійно виправити, або пояснити причину їх допущення в процесі обговорення результатів навчального чи виховного процесу, науково-дослідної роботи. У ході практики магістрантом не допускалася неорганізованість, шаблонність на усіх ділянках роботи. Практикант одержав задовільну оцінку своєї діяльності

серед інших здобувачів і педагогічного колективу, методистів і керівника практики; здав у визначений час правильно і повністю оформлену документацію; виконав на достатньому науково-методичному рівні наукове дослідження з теми магістерської роботи.

«Задовільно»

(Рівень D – 65-74 б.). Результати педагогічної практики свідчать про те, що в цілому вони ефективні і магістрант на задовільному рівні забезпечив освітній процес і виконав заплановане наукове дослідження, але допустив незначні порушення вимог щодо доцільної організації навчально-виховної та науково-дослідної діяльності, які вміє виправити або пояснити їх причини за умови звернення на це уваги методиста, керівника педпрактики і не повторює їх у подальшій роботі. Загальна оцінка діяльності практиканта викладачем педагогіки, методистів з окремих навчальних предметів, здобувачів задовільна, але при цьому можуть бути дані і деякі рекомендації щодо вдосконалення підготовки до педагогічної діяльності. Студент проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо ініціативний та самостійний.

Практикант вчасно здав документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і поправки згідно вказівок керівника практики. Науково-дослідна робота виконана на достатньому рівні, щоправда під постійним контролем керівника.

(Рівень E – 60-64 б.). Якість проведеної педагогічної практики свідчить про задовільну підготовку магістранта до освітньої діяльності, організації, методичного забезпечення усіх форм аудиторної і позааудиторної роботи у початковій школі. Разом з тим допущені порушення, які не мали системного характеру, усувалися ним за допомогою методистів та групового керівника педпрактики після додаткового аналізу їх причини й наслідків. Бажаної ініціативи, організованості і старанності практикант не проявляв, хоча із завданнями педпрактики в основному справився (кількість задовільних оцінок не більше 60%, незадовільні оцінки відсутні). Потребував постійної методичної і організаційної допомоги й контролю.

«Незадовільно»

(Рівень FX – 59-0 б.). Магістрант не готовий до забезпечення доцільної освітньої та науково-дослідної діяльності у школі внаслідок недостатніх знань з педагогіки, методик і основ організації науково-дослідної діяльності або через недобросовісне ставлення до науково-педагогічної та методичної діяльності.

**Розподіл балів за виконання завдань практики
зі спеціальності АЗ Початкова освіта
(денна, заочна)**

Оцінюють методисти		Оцінює педагог		Оцінює педагог		Оцінює педагог	
Урок, конспект уроку		Виховний (позакласний) захід, сценарій		Психолого-педагогічна характеристика, індивідуальний план		Щоденник педагогічної практики	
• Проведення уроку	3 б.	• Проведення виховного заходу • Оформлення сценарію виховного заходу	10 б. 2 б.	• Психолого-педагогічна характеристика на класний колектив	5 б.	• Навчально-методична (аналіз уроків, виховних заходів, виготовлення наочності)	5 б
• Оформлення конспекта уроку	2 б.	• Проведення позакласного заходу • Оформлення сценарію позакласного заходу	6 б. 2 б.	• Індивідуальний план	2 б.	• Виховна робота (організація перерв, робота з батьками, індивідуальна виховна робота з учнями)	5 б
3*10=30 2*10=20	50 б	10+2=12 6+2=8		5+2=7	7 б.	• Науково-дослідна (збір матеріалу для написання психолого-педагогічної характеристики на класний колектив, для магістерської роботи)	3 б

						• Звіт про проходження педагогічної практики	5 б.
						• Захист педагогічної практики	5 б.
	50 б.		20 б.		7 б.		23 б.

Розподіл балів за дуальною формою навчання

Назви змістових модулів	Розподіл годин		Кількість балів	
	на базі ЗВО	на базі Р	на базі ЗВО, бали	на базі Р, бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Навчальна діяльність		170		60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Виховна діяльність		40		20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Методична діяльність		30		10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Науково-дослідна робота		30		10
Всього		270 год		100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
85–89	B	добре	
75–84	C		
64–74	D	задовільно	
60–64	E		

0–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
------	-----------	--	---

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання заліку відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. У випадку виникнення **конфліктних ситуацій**, керуватися нормами «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка».

Політика щодо академічної доброчесності: Обов'язково дотримуватися «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка».

Політика щодо відвідування: Відвідування практики є обов'язковим. За об'єктивних причин проходження педагогічної практики може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу.

10. Політика використання ШІ в межах навчальної дисципліни

У процесі проходження педагогічної практики в початковій школі при використанні систем ШІ обов'язково дотримуватися «Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».

12. Рекомендована література

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах: навчальний посібник 4-те вид., переробл. і доп. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2014. 336 с.
2. Гра по-новому, навчання по-іншому: методичний посібник / упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с.
3. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено Кабінетом Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
4. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020). URL: https://urst.com.ua/act/pro_povnu_zagalnu_serednyu_osvitu
6. Коваль Г. П. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів спеціальності «Педагогіка і методика початкового навчання» / Г. П. Коваль, Н. І.Деркач, М. М. Наумчук. Тернопіль: Астон, 2008. 288 с.
7. Методика навчання каліграфії в сучасній початковій школі: Навчальний посібник для вчителів початкових класів, викладачів і студентів вищих

- навчальних закладів /Н.М.Боднар, О.Ю.Прищепа, В.А.Трунова, І.В.Цепова, М.І.Чабайовська. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 464 с.
8. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів /Л.М. Масол, О. В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, О.В. Калініченко, І.В.Руденко. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.
 9. Методичні рекомендації з педагогічної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А3 Початкова освіта / Упоряд.: З. М. Онишків, Я. П. Кодлюк, В. В. Матіяш. 6-е вид., випр. і допов. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2025. 22 с.
 10. Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи. Наказ МОН України № 283 від 23.03.2018 р. URL: <https://imzo.gov.ua/2018/03/25/nakaz-mon-vid-23-03-2018-283-pro-zatverdzhennya-metodychnyh-rekomendatsij-schodo-orhanizatsiji-osvitnoho-prostoru-novoji-ukrajinskoji-shkoly/>
 11. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 липня 2021 р. № 813. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
 12. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти» / Фідкевич О. Л., Бакуліна Н. В. Київ: Генеза, 2019. 64 с.
 13. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / за ред. Н. М. Бібік. Київ: Плеяди, 2017. 206 с. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8VWuhwv1B2U>.
 14. Онишків З.М. Основи управління закладом загальної середньої освіти: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. 2-е вид., переробл. і допов. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2025. 156 с.
 15. Онишків З.М. Педагогічна практика як засіб підготовки студентів до професійної діяльності. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України (гол. ред. Лабунець В.М.). Вип.22 (1–2017). Ч.1. Кам'янець-Подільський, 2017. С.166–171.
 16. Положення про організацію та проведення практик студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. 8 с.
 17. Скворцова С.О. , Онопрієнко О.В. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів. 2-ге вид., допов. і переробл./ Л.М.Коваль, С.О.Скворцова. Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2019. 414 с.

13. Інформаційні інтернет-ресурси

www.education.gov.ua — сайт Міністерства освіти і науки України.

www.tnpu.edu.ua — сайт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

www.nbuv.gov.ua — сайт бібліотеки ім. В. Вернадського.

www.dnpb.gov.ua — сайт бібліотеки імені В. Сухомлинського.

15. Комунікація та етика взаємодії

Комунікація між викладачем і здобувачами освіти здійснюється під час консультацій, через корпоративну електронну пошту та систему дистанційного навчання. Консультації проводяться згідно з графіком або за попередньою домовленістю.

У разі відсутності за місцем проходження практики з поважних причин здобувач освіти повинен повідомити викладача та відпрацювати пропущений матеріал у встановленому порядку.

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів взаємної поваги, академічної доброчесності, толерантності та професійної етики. Під час спілкування очікуються коректність, відповідальність, конструктивний діалог і повага до думок інших учасників освітнього процесу.